

25.8.2008

Dnro 1506/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ESITUTKINTAPÖYTÄKIRJAN TOIMITTAMINEN

1

KANTELU

A kertoi 23.4.2008 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä, että hänen päämiehensä B:n puolesta 9.5.2007 - - - kihlakunnan poliisilaitokselle tekemässään tutkintapyyntössä oli pyydetty toimittamaan aikanaan valmistuva esitutkintapöytäkirja A:lle. Asian tutkinta siirrettiin - - - kihlakunnan poliisilaitokselle. Valmistunutta esitutkintapöytäkirjaa ei ollut kirjallisessa tutkintapyyntössä esitetystä tilauksesta huolimatta toimitettu A:lle ennen 11.4.2008 tapahtunutta uutta yhteydenottoa poliisiin. Esitutkintapöytäkirja oli saapunut A:n lakiasiaintoomistoon 17.4.2008. Asiassa oli jo 13.9.2007 tehty syyttäjän päätös syyttämättä jättämisestä.

A katsoo, että asiasta oli aiheutunut vahinkoa, koska esitutkinta oli ollut puutteellinen ja mikäli esitutkintapöytäkirja olisi toimitettu hänelle ajoissa, olisi asiassa voitu laatia lisätutkintapyyntö esitutkinnan täydentämiseksi ennen syyttäjän tekemää ratkaisua.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Selvitysten sisältöä

Asiassa tutkijana toiminut ylikonstaapeli on selvityksessään kertonut, että hän oli kuulustellut asian esitutkinnan yhteydessä A:n päämiehen B:n asianomistajan ominaisuudessa. Ylikonstaapelin mukaan B:n kanssa oli kuulustelutilaisuudessa ollut keskustelua siitä, että ylikonstaapeli toimittaisi B:lle (esitutkinta)pöytäkirjan. Sovitun mukaisesti pöytäkirja olikin lähetetty hänelle postitse välittömästi sen valmistuttua.

Asiassa tutkinnanjohtajana toiminut komisario on selvityksessään kertonut, että A oli tutkintapyyntössään pyytänyt, että myös hänelle toimitetaan pöytäkirja. Näin ei poliisilaitoksella tehty, koska asianomistaja B oli jo saanut sen maksutta.

- - - kihlakunnan poliisipäällikkö kertoo, että A oli poliisipäällikön muistikuvan mukaan kahdesti tiedustellut häneltä kyseistä B:tä koskevaa pöytäkirjaa. Poliisipäällikkö oli molemmilla kerroilla välittänyt A:n viestin asian tutkijana toimineelle ylikonstaapelille, joka oli molemmilla kerroilla ilmoittanut, että pöytäkirja on jo annettu B:lle, joten poliisipäällikkö oli pitänyt asiaa hoidettuna.

Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa todetaan, että B:n itsensä kuulustelun yhteydessä tekemä pöytäkirjatilauks oli tehty myöhemmin kuin A:n tutkintapyyntö 9.5.2007 tekemä tilaus. Lausunnon mukaan avustaja toimii päämiehensä valtuuttamana ja viime kädessä päämiehen tahto ratkaisee. Ylikonstaapeli oli B:n itsensä tekemän tilauspyynnön mukaisesti toimittanut esitutkintapöytäkirjan B:lle välittömästi sen valmistuttua. Asianomistajataholle oli siis viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:stä ilmeneviä määräaikoja noudattaen postitettu esitutkintapöytäkirja.

Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa todetaan edelleen, että tilanteessa, jossa sekä lainopillinen avustaja että rikosasioiden menettelyjä ja etenemistä tuntematon asianomistaja itse ovat tehneet esitutkintapöytäkirjan tilauksen, olisi kuitenkin syytä jo hyvän hallinnon periaatteidenkin mukaisesti tehdä asianomistajataholle selväksi se, että vain yksi maksuton kappale esitutkintapöytäkirjasta toimitetaan. Samalla voidaan varmistaa asianomistajataholta se, halutaanko esitutkintapöytäkirja lopulta toimitettavaksi asiamiehelle vai tämän päämiehelle. Joka tapauksessa se, että vain ensimmäistä kertaa annettavat asiakirjat ovat maksuttomia (maksuperusteet ilmenevät sisäasiainministeriön asetuksesta poliisin suoritteiden maksullisuudesta), ei oikeuta kategorisesti katsomaan niin, että toista kertaa asiakirjaa ei saisi missään muodossa. Lääninhallituksen näkemyksen mukaan A:lle olisi myöskin helposti saanut lähetetyksi viestin, jossa olisi ilmoitettu siitä, että esitutkintapöytäkirja oli lähetetty sitä pyytäneelle B:lle itselleen ja että vain yhden kappaleen saa maksutta.

3.2

Kannanotto

A oli päämiehensä nimissä laatimassaan 9.5.2007 päivätyssä tutkintapyyntöissä pyytänyt aikanaan valmistuvasta esitutkintapöytäkirjasta jäljennöksen itselleen. Kyseinen ennakkotilauks oli tehty ennen A:n päämiehen itsensä esittämään vastaavanlaista ennakkotilauks. Tämän vuoksi poliisin olisi mielestäni pitänyt tiedustella A:lta, haluaako hän edelleen päämiehensä tekemän asiakirjatilauksen jälkeen oman jäljennöksensä valmistuvasta esitutkintapöytäkirjasta ja niin ikään ilmoittaa kyseisen esitutkintapöytäkirjan mahdollisesta maksullisuudesta. Vähintäänkin poliisin olisi pitänyt ilmoittaa B:lle, että poliisilla oli jo hänen asiamiehensä esittämä asiakirjatilauks, jolloin B olisi voinut keskustella asiamiehensä kanssa siitä, kenelle esitutkintapöytäkirja toimitetaan samoin kuin siitä, kuka esitutkintapöytäkirja molemmille tahoille toimitettaessa saisi sen maksutta. Nyt A:n esittämään asiakirjatilaukseen ei reagoitu millään tavoin, koska se katsottiin aiheettomaksi hänen päämiehensä jo saatua itselleen esitutkintapöytäkirjan.

Mielestäni poliisi ei riittävästi ottanut huomioon sitä, että B käytti esitutkinnassa asiamiestä eikä myöskään huomionnut B:n asiamiehen tekemää asiakirjapyyntöä siten, että asiamiehelle olisi tullut yksiselitteisesti selväksi, miten hänen asiakirjapyyntönsä on suhtauduttu. Nähdäkseni poliisin menettely on vaikeuttanut B:n asiamiehen toimintaa. Tämän vuoksi katson poliisin menetelleenperustuslain 21 §:stä ilmenevän jokaiselle kuuluvan hyvän hallinnon vastaisesti.

Näkemykseni mukaan asian tutkintavastuussa olleiden ylikonstaapelin ja komisarion olisi tullut huolehtia siitä, että A:n tekemän asiakirjapyyntönsä käsittelyssä noudatetaan hyvän hallinnon vaatimuksia. Ottaen kuitenkin asian luonteen ja sen tulkinnanvaraisuuden huomioon pidän riittävänä toimenpiteenä kiinnittää yleisellä tasolla poliisilaitoksen huomiota tapahtuneeseen sen sijaan, että esittäisin tämän enempää yksittäisiin poliisimiehiin kohdistuvaa arvostelua.

4

TOIMENPITEET

Saatan vastaisen varalle edellä esittämäni käsityksen hyvän hallinnon vastaisesta menettelystä asia-

kirjatilauksen hoitamisessa - - - kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon lähettämällä jäljennöksen tästä päätöksestäni kihlakunnan poliisipäällikölle.

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi myös Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosastolle.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta ja sen liitteet palautetaan ohessa.